

Omgaan met de gevolgen van een borstoperatie

Auteurs: Jenny Slatman, Agnes Meershoek, beide PhD, senior onderzoeker, CAPHRI, Universiteit Maastricht, Annemie Halsema, PhD, senior onderzoeker, Faculteit Wijsbegeerte, Vrije Universiteit Amsterdam

De behandeling van borstkanker bestaat meestal uit verschillende interventies afhankelijk van het type, het stadium en de grootte van de tumor. Een chirurgische ingreep is echter altijd een onderdeel van de (curatieve) behandeling. Een beschrijving van onderzoek waarbij is nagegaan hoe vrouwen omgaan met de gevolgen van een borstsparende operatie of een borstampuatie.

Er zijn veel studies gedaan naar hoe vrouwen omgaan met de cosmetische effecten van borstoperaties. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat vrouwen na een borstsparende operatie, waarbij het cosmetisch resultaat goed is, aanvankelijk minder problemen hebben met hun lichaamsbeeld dan vrouwen die een borstampuatie hebben ondergaan (Al-Ghazal e.a., 2000). Dit verschil in lichaamsbeeldwaardering tussen verschillende chirurgische ingrepen wordt na verloop van tijd echter steeds kleiner (Collins e.a., 2011; Fallbjörk e.a., 2013). Sociaalwetenschappelijke studies hebben aangegeven dat vrouwen na een borstoperatie allerlei strategieën aanwenden om de gevolgen te camoufleren. De reden hiervan is dat er in onze samenleving geen ruimte is voor het beeld van een vrouw met beschadigde borsten (Crompvoets, 2006; Manderson, 2011; Uco, 2005).

Een borstoperatie heeft echter niet enkel cosmetische consequenties. Door de chirurgische ingreep hebben veel vrouwen ook te kampen met (chronische) pijn en/of functiebeperkingen (Hovind e.a., 2013; Nesvold

Een borstoperatie heeft niet alleen cosmetische consequenties

e.a., 2011; Niraj & Rowbotham, 2011). Opvallend is dat de veranderingen in het uiterlijk van het vrouwenlichaam na een borstoperatie (de cosmetische gevolgen) en de veranderingen in lichaamsgevoel en lichamelijke functionaliteit vrijwel altijd in separate studies worden onderzocht. In dit onderzoek kwamen echter beide veranderingen aan de orde. Daarbij is gekozen voor een fenomenologische aanpak, omdat de fenomenologie centraal stelt dat wij ons eigen lichaam op verschillende manieren kunnen ervaren. Het kan op een afstandelijke manier worden ervaren, waardoor het een soort ding of object wordt (het lichaam dat wij 'hebben'), maar je kunt het ook als subject ervaren, met name als je het van binnenuit voelt (het lichaam dat wij 'zijn') (Slatman, 2013).